

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . 2 „ 50 „
Egy óra . . . — „ 85 „
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben.

hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nemadunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

Bizonytalan helyzet.

Pécs, 1899. augusztus 29.

Hasztalan biztatták az irányadó körök magukat és a nemzetet azzal, hogy a kiegyezés tető alá hozása után konszolidálódni fognak évek óta bizonytalanságban lebegő viszonyaink s bekövetkezik az az áldásos idő, a mikor teljes erővel hozzáfoghatunk a belső reformok tovább építéséhez. Már maga az a mód, a melylyel a kiegyezést tető alá hozták, kizárta ennek a reménykedésnek a teljesülését, mert nem egyéb hazug frázisnál az, hogy a kiegyezés tető alá van hozva. Annak a tetőnek csak a fele van készen, a melyet a magyar törvényhozás épített neki, a másik fele azonban, amely a gazdasági viszonyokat Ausztria részéről lenne hivatva védeni, szörnyen hiányos s azon a gyűlölködés vihára szabadon zúdul be, pusztulással fenyegetve az egész művet.

Nem is csoda, hisz a törvénynek világos megsértésével készült az a tető, nincsen tehát szilárd alapja, ideiglenes épület csak, állandó védelmet nem nyújthat. Messze vagyunk tehát tőle, hogy gazdasági viszonyaink konszolidálódhassanak, a bizonytalanság, bár más alakban, még most is teljes mértékben fennáll s az ebből származó veszedelmet tetézi még az is, hogy a bizonytalanság átterjedt most már a közös ügyek egész területére s vég-

pusztulással fenyegeti az egész hatvanhetes közjogi berendezést.

Minél közelebb hozza az idő folyása az osztrák parlament megnyitását, annál magasabb hullámokat vet Ausztriában a politikai szenvedély, annál bizonyosabbá válik, hogy sem az osztrák delegáció, sem a kvótaküldöttség törvényszerűen megalakítható nem lesz. Az a reménykedés, hogy az obstrukció a németeknek teendő engedmények árán lefegyverezhető lesz, ma már biu ábrándnak bizonyult. A cseh „Narodni Listy“ az újabb engedmények első hírére már megfenyegeti Thun grófot, hogy ne merészeljen a nyelvrendeletekből megint kihasítani valami kedvezményt, a melylyel betömhesse a germán ragadozó vadállatok száját, mert akkor egy csapással olyan politikai helyzet állna elő, a melyet megkeserülne.

Ez a fenyegetés világosan bizonyítja, hogy a németek megbékítése a legdühösebb cseh obstrukciót idézné föl s akkor nincsen az a zseniális államférfi, aki a kormány mellett parlamenti többséget összehozni képes lenne. Innét a nagy miniszterjárás Bécs és Ischl között, a melynek azonban, hogy a válság elhárítására megkívántató eredménye is legyen, az egyenesen ki van zárva.

Már pedig ez a dolog minket nagyon közelről érdekel, mert arról van szó, miként biztosítható a közös ügyek intézése

az egyik érdekelt fél törvényes hozzájárulása nélkül. Törvényes uton ez nem megy, nemcsak Ausztriában, de még nálunk sem, mert Deák Ferenc törvénye csak mindkét részről alkotmányosan intézendő közös ügyeket ismer. Az egész közösügyes berendezést azzal okolja meg, hogy az uralkodó az osztrák örökös tartományoknak is alkotmányt adott, azok hozzájárulása nélkül tehát közös ügyekről intézkedni nem lehet.

A törvénynek ezen kifejezetten nyilvánított intenciójából tehát félremagyarázhatatlanul következik, hogy mihelyt az osztrák alkotmány fölmondja a szolgálatot s a közös ügyeket az ottani alkotmányos szervezet nem tárgyalja, megszűnik az ügyek közössége is, mert ha a közöseknek nyilvánított ügyeket közösen intézni nem lehet, azok az ügyek nem is maradhatnak meg közöseknek: mi intézzük a védelem ügyeit a magunk részéről önállóan, mint önálló állam alkotmányos uton; Ausztria pedig, ha nem boldogul alkotmányos szerveivel, uralkodói hatalomszóval szintén önállóan, mert ha a védelmi ügyek nem közösek többé, nekünk már nem lesz beleszólásunk abba, hogy Ausztria miként szervezi a védelmet; a védelmi kötelesség csak kölcsönös lesz a közös uralkodó alatt álló két állam közt s nem közös, mint azt a pragmatika szankció helyes értelmének elcsavarásával hatvanhétben kifundálták.

Igen ám, de ugyanaz az udvari föl-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A Pumi és a Mici.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Félrehúzódva a szoba sarkában, vonyit a Pumi. Zsarnoka, kit gazdának neveznek, ráshintotta a fegyelem pálcáját és ha az állat párja nem lenne a hűség érzelmétől áthatva, úgy bizonyára a kiállott szenvedés után odább állna. Ámde Pumi mégis husból és vérből van gyurva; tán akarata ellenére nyöszörög szegény, hisz a verésnek testi sajtója olyan, mint metszés után a sebé.

Közel hozzá a másik sarokban hideg gunyosolylyal, kárörvendve nyávog a Mici macska. Pumi, mintha érezné e kárörvendő nyávogás éles szatirját, házi társának mérgesen oda szól.

Hát még gunyt üzes megveretésemből; nem bir fajod annyi érzéssel, hogy hamis lényedet egy percre is elnyomhatnád; ha nem tudsz irantam részvétet tanusítani, legalább hagyj fel a szegénypirt nem ismerő arcátlanlansággal.

Pumi e keserves kifakadása ama idegességen alapul, melyet gazdájától elsajátított, ki gyakori rossz kedvét másokkal érezteti.

Mici, az állatok Mefisztója, azonban nem hederit ily kesergő panaszra, sem önnönma-

gáért, sem fajáért nem érzi magát becsületében megsértve, hanem hideg kiszámítással a Pumi kutyához tipeg.

— Meghiszem bajtárs, ugymond, hogy a fajdaiom kiabáltatja veled az itt kifakadó panaszt.

— Tudom azt is, hogy felóra mulva rabszolgai párád megint zsarnokod után kívánczok, nem szorulsz már részvétemre, hanem hetykén elhaladsz majd mellettem, mintha nem is laknánk egy fedél alatt és nem lenne közös sorsunk. Persze ezt a hűséged diktálja. Pedig tudod, mit mondanak az okos emberek, kiknek meg kell hagyni, hogy okosak — ha valakinek jó a dolga, megtelekedzik családjáról, fajáról, kapkod a magas légáramlatban, de egy kis zivatar, ha közbejő, visszazökkenti, honnan kiindult. Azt is tartják az okosak, hogy a szenvedés lelohasztja a nagyaszt, észrevétlenül visszavágyodik a lény oda, hová tulajdonkép álcázás nélkül tartozik, az állat az állathoz, ember embertársához hason rangban. Vége van ekkor a szemlélésnek, tolláról ismerik meg ekkor a madarat. Ime titeket állított fel a tévedni nem akaró emberiség a hűség jelképéül. Hogyan vagyunk hűségekkel? Magatoknak kevés segítségre szorultok, elérhetitek pedig csak úgy, ha ellenértéket adtok, mert tudd meg egyszermindenkorra, hogy azok a magasabb erkölcsi lények, más néven emberek, mitsem tesznek érdek nélkül. Így nyertek ti alkalmazást nagyuri asszonyok lágy

ölében, elvirágozott szüzek kíséretében, nagy urak vadászatánál, házak és birkák őrzésénél a szerint mint születésteknél fogva az arisztokrátiához vagy demokrátiához hajoltok. Az állítólagos hűségek tehát viszonylagos csak azon gazda iránt, kitől a mindennapi kenyeret megkapjátok.

— De barátom, ha megvizsgáljuk kutya természeteket, úgy magad is bevallod, hogy kutya vagy első sorban és a hűséged másod-sorban téli napfény meleg nélkül. Hisz a hűség alapvető érzelmé a szeretet, talpköve szeresd felebarátodat mint tennenmagadat. Igaz, hogy a magasabb erkölcsi lények ez isteni elv ellen telekezettség szentsége alatt legsúlyosabban vétnek, de nekünk, kik a felekezeteken kívül állunk, kiknek csak párja van, de nincs lelkünk, a szeretetet hirdetni és mutatni kellene. Nos hogyan viselkedtek ti? Ott ültök a ház küszöbén, a belépőt ugatással, megmarással fogadjátok, mondva: házörzők vagyunk, e miatt támadunk, de ily balga beszéddel meg nem győződ a macskafajt. Miért nem vizsgáljátok előbb, ki barátja, ki ellensége gazdátoknak? Elhalad előttetek egy ártatlan gyerek, a szegény koldus, a téged sohasem bántott és nem ismerő egyén, rárohantok, beleje furjátok harapós fogaitokat, beijeje oltjátok a méregnedvet. Teszszük mi ezt a világ által kihirdetett hamis macskák? Pedig ha annyira vagytok az emberhez hozzászokva, honnan van az, hogy a többit gyü-

fogás, amely hatvanhétben ezt a törvénycsavarást ránk kényszerítette, a közösséget föl nem adja még akkor sem, ha ennek hatvanhétben fölállított valamennyi föltétele veszni indul is. Inkább keresztül gázol a törvényen s ránk bizza, hogy találjunk ki valami újabb fikciót, amely mellett állami önállásunkat a papiroson megvédelmezhetni gondoljuk, de a diplomacia és a hadsereg közösségéhez nyulni nem enged semmi szín alatt.

Az a veszedelem fenyeget tehát, hogy államjogi lekötöttségünk, melylyel hatvanhétben állami szuverenitásunk leglényesebb alkotó elemeit, a külképviseletünkről és haderónkról való önálló intézkedési jogunkat fölálloztuk, továbbra is érintetlenül megmarad, de azok az alkotmányi biztosítékok, a melyeket ekkép megcsontított államiságunk védelmére törvénybe iktattunk, abból egyszerűen ki fognak töröltetni, mert hát „valami modus vivendi csak kell találni.“

Államférfiaink azonban tudatában vannak annak is, hogy bár a magyar nemzet sokáig enged a hátán fát vágni, azért mégis fölajdul, ha a fejszével eleven húsába vágnak s akkor ellentállásával számolni kell. Az képezi tehát most egyetlen föladatukat, hogy minél tovább megtarthassák a nemzetet abban a mély álomban, a melybe a köztudatot elringatniok sikerült, hogy aztán az utolsó órában olyan kényszerhelyzet elé állithassák, a melyből nincsen más menekvés, mint belenyugodni az alkotmányi garanciák félrelökésébe, először csak ideiglenesen, kiségitőkép, aztán erre a precedensre hivatkozva véglegesen is.

Ugyanigy tettek a gazdasági közösséggel is. Mindig csak azt hajtogatták, hogy nem szabad a gazdasági szövetséget megbontani azért, mert az Ausztria részéről a törvényes határidőre nem lett megújítva, hanem időt kell neki engedni, hogy parlamenti viszonyait rendbe hozhassa, akkor majd meg lehet vele kötni a törvényes kiegyezést. Provizorium provizoriumot ért,

lölitek, csak egyet tudtok szeretni, persze csak addig, míg érdeketek kívánja, ez barátom! nem hűség, hanem emberi szavakkal és tapasztalattal mondva színlelés, állatiasan mondva kutyaság.

— Ha gazdátok már mire sem használhat, elkerget, akkor aztán a magas légkörből lezuhan az, felkeresitek fajotokat, elfordultok az emberektől, mert — nem kaptok többé tőlük kenyeret.

— És ha kegyelmet akar a gazda rajtatok gyakorolni, golyóval leterít, mint mondják a kutyát. Mindebből láthatod, hogy a mi hamis természetünk nyiltabb, őszintébb a tieteknél, nem bántunk senkit és nem csapunk titkot abból, hogy nem rokonszenvezünk senkivel, nem is kapunk érte szemrehányást, mert ilyenek ismernek, nem idegenkedünk attól sem, hogy gazdánk jó falatját, ha szerét tehetjük, orra elől el ne csipjük. És miben áll a mi hamiságunk? Abban, hogy önálló vagyunk, érdekeinket e földön épp úgy hajhászszuk, mint bármely ember gyakran piszkosabb módon. Nézd csak! a magasabb erkölcsi lények is évenként fogadják, hogy többé ezt vagy azt a bűnt nem követik el és mégis mindig megújul e fogadalom. És hidd meg ez a természet rendje. Az örök zöld befutja, átöleli a fát, ez átölelés a fa életébe kerül, mert a kis semmi élősvény megfojtja a hatalmas terebélyest, nézz fel az égboltozatra, mint röpköd gondtalanul vig csicsérgéssel a kis

de a várt alkotmányos hozzájárulás csak nem következett be, míg végre mégis csak „tető alá hoztuk a kiegyezést“ azon módon, a hogyan azt nyélbe ütni az első provizorium elfogadásakor magunk is tilosnak, törvényellenesnek kijelentettünk.

Igy vagyunk most a pragmatikus közös ügyekkel is. Mindenki tudja már, hogy delegációt, kvótadeputációt az osztrákok választani nem fognak s a magyar kormány boldog léleknyugalommal pihen báberain a helyett, hogy előkészítené azt a nagy átmenetet, a melyet a hatvanhetes törvény, ha annak jogfőntartó intézkedéseit egyszerűen fölállozani nem akarjuk, okvetlenül megkövetel.

A kormány összetett kézzel várja még mindig, hogy csudák történjenek s ugy tesz, mintha bizakodnék benne, hogy az osztrák obstrukció megjuhászodik s megengedi a delegáció és kvótaküldöttség választását. Aztán majd ha mindennek az ellenkezője megtörténik, akkor elő fognak állni megint a közös ügyeknek „egyoldalú, önálló intézésével“ s ezt törvényesnek fogják nyilvánítani, ha Ausztria alkotmányos képviselete nélkül császári hatalomszóval oktroyalják is a szövetséges társra.

Megmarad hát a közös ügy a hatvanhetes törvény alapföltétele nélkül is, mert hát valahogy intézni csak azokat is kell. Arra persze, hogy a törvényesen nem intézhető közösséget meg is kellene szüntetni, még gondolni sem szabad.

Erzsébet királyné emléke.

Közeleg az első évfordulója annak a gyászos emlékü napnak, a melyen egy eszeveszett dühöngő töre átjárta a legnemesebb szívet, megfosztva a magyarok imádott Nagyaszonját áldott életétől.

Ennek a fájdalmas emléknaphoz méltó megüleséről intézkedik *Hetyey* Sámuel pécsi püspök az alábbi megkapó szavakkal irt körlevelében:

madár, rárohan a vércse, vége a vig éneknek, fűgén evickél a kis halacska, utána kap a csuka, de mit is idézzek neked példákat, eléggé belátod, hogy mily igazak szavaim, ha azt mondom, hogy minden a világon hamis, azért korántsem hidd, hogy hamisságod miatt elítéllek, hiszen a teremtmények egymással harcban állanak és mégis e harcban egymásra szorulnak.

— Mindezt kedves barátom, csak azért mondom, hogy ne ringassátok magatokat abban a jó hiedelemben, hogy fajtok politikus szűrőjén át nem lát reánk, azért fogadd e szavaimat, mint barátok és négy szem között elmondottaknak.

Pumi igazságszeretete fellázadt a macska e nyávogó és lázító beszéde fölött, belső indulatát azonban visszafojtva önnön magán uralkodott, nem támadta meg a Micit, hanem komolyan ekként felel:

— Természeted mondatja el veled nézteidet, hamisságod őszinte, de őszinteséged hamis, amint ezt a macska fajtól másképp el sem lehet várni. Cinikus beszédedre nem is felelnék, tudva azt, hogy az igazság nálatok ismeretlen fogalom, de felelek, mert fajomat nem hagyom gyalázní.

— Kétségbe vontad hűségünk őszinteségét, mert azt tartásdíjnak tekinted. Minden ami él, ragaszkodik a léthez, őszön tartja és hajtja a fentartáshoz, joga és kötelessége is minden lénynek, — hacsak élősvény nem akar

Egy éve immár, hogy végigzúgott magyar hazánkon a vészteljes szózat: meggyilkolták a királynét s egy éve, hogy gyilkos tört mártottak szívünkbe is, mert nemcsak egy szívbe hatolt az, — minden igaz magyar szíve vérzik tőle.

Egy hosszú év viharzott el fölöttünk, tele ezer bajjal, gonddal s mi ezek közt nem tudtuk feledni a napot, mely egy országot árvaságra juttatott.

Évfordulóján e szörnyű veszteségnek, mikor újra átérezzük azt a mérhetetlen fájdalmat, mely akkor tölté el szívünket, ki vehetné zokon, hogy élesebben felsajog a folyton égő seb, hogy felsirunk a nagy veszteség miatt s az oltár előtt ruhánkat tépve jajgatunk: „Elpusztult házunk, tüzhelyünk . . !“ Nemzetünk anyja, őrangyala vérzett el a gyilkos törzsúrás alatt.

Hányszor gondoltunk ez év alatt Reá, hányszor éreztük hiányát, ha felhő tornyosult vagy a nap süttött egünkön? Most érezzük csak igazán a veszteség nagyságát, mikor az első percek észbontó fájdalma némileg elcsitult s keressük a szívet, mely ugy együtt érzett velünk. Most tudjuk csak, ki volt ő minékünk, mikor zokogva kell bevallanunk, hogy nincs már, a ki annyi könnyet letörölt, annyi sebet behegesztett. Az a sokat szenvedett szív tudta, mi a fájdalom, megértette mások szomorúságát. A szegényeknek őrangyala volt, mint magyarországi szent Erzsébet; népünk nemtője, résztvevő barátja. Örült, ha örvendünk s velünk sirt, ha gyász borult szívünkre.

S egy éve immár, hogy nem dobog velünk szíve; egy éve, hogy gyászba borult a három hegy és a négy folyó hazája. Volt tán örömről azóta, a csüggedés kietlen éjébe beragyogott a reménység sugara, de szívünk legmélyén mindig ott rezgett egy kiirthatatlan, keserű érzés: meghalt Királynénk. Az a meleg Szív, mely lelkesedett nemzeti hagyományainkon, istápolta törekvéseinket, meghallgotta panaszainkat, az a meleg Szív kihült, azok az áldó kezek lehanyatlottak.

De szellemed, ó nagy Királyné, az velünk, közöttünk lesz örökön örökké. Nézz csak szívünkbe s látni fogod, mily mélységesen átértett az a fájdalom, mely ott zokog most mélyein. Te ismerted jól az embert. Tudod, mily könnyen feled. Ha tán néhány sóhaj el-kísér rövid ideig a siron tulra is, nem sokára maguk a gyászolok is sirba dőlnek s feledés borul szeretőkre s szeretettekre egyaránt. De

lenni — hogy az erre való eszközöket tisztességes becsületes uton megszerezze. Nem tagadom tehát, hogy az abszolút önérdeket, mely minden lény léte és fentartásához szükséges, gazdánkkal szemben nem óvnok, de hogyan tartozik ide a hűség? Lám titeket csak az érdek vezérel magasabb erkölcsi cél nélkül és mégis mily hamisak vagytok. Azt mondot, hogy a hűség alapja az általános szeretet, de azt is mondot, hogy a mindenség egyenesülve örökös harcban áll egymással és mégis egymásra szorul. Ha ez így van, akkor a hűség csak viszonylagos szereteten alapulhat és nem lehet általános mindenki iránt: a harcban egyik tábor mellé állok, kitartással, szeretettel, odaadással, önfeláldozással. Az mondotad, hogy ráfördünk a gazdánk küszöbét átlépő vendégre, megtámadjuk az ártatlan gyermeket, a szegény koldust, boldogot, boldogtalant. Nos erre nézve megjegyzem és világosítsd fel fajodat is, hogy lélektani mozzanat az, hogy azokat, kiket szeretünk, minden képzelhető butól megóvni kívánjuk, ugyszólván gondviselői szerepet játszunk gazdánk személyi és vagyoni biztonsága céljából. Csak rossz akarat kívántatik ahhoz, hogy be ne lássad, mily önzetlenül, mily feláldozóan ragaszkodunk az emberhez, világtörténelmünk elég példát idéz, mennyien veszünk el az emberiség szolgálatában, persze ti kerültek még az olvasást is, mert konok tudatlanságban szenvedtek. Így, ha áll is az, hogy ártatlanokat megtámadunk,

Téged egy nemzet gyászol, apáról fiura száll áldott emléked s míg egy magyar él a hazában, emléked s a kesergés gyászos kimulásod fölött meg nem szűnik. Ily fájdalmat nem tud gyógyítani, ily veszteséget nem tud feledtetni még az a nagy orvos sem: az idő. Szívünkben hordjuk e fájdalmat, mint a sebetört nyilat s ha tán idővel begyógyultnak tetszik is a seb, az a bentört nyilhegy megsajdul s újra panaszszal, zokszóval telnek meg hazánk terei; Elpusztult házunk, tüzhelyünk . . .

Tisztelendő Testvérek! Csak óhajástokat teljesítem, mikor elrendelem, hogy az Istenben boldogult nagy Királyné iránt ápolt kegyeletünk és halánk megnyilatkozására, a nagy veszteség fölött érzett fájdalmunk enyhítésére, áldott Királynénk lelki üdvéért folyó évi *szeptember 11-én székesegyházamban, valamint egyházmegyém minden plébániatemplomában gyászistentisztelet tartassék*, melyre meghívandók lesznek a helyi hatóságok, tanintézetek s katolikus testületek.

Együttal újból szives figyelmetekbe ajánlom f. évi IX. számú körlevelem elolvasását azon célból, hogy a Budapesten emelendő Örök-imádás-templomára tervbe vett templomi gyűjtést idő és körülményekhez képest előmozdítsátok s a hiveket szeretettel kioktassátok, miszerint sem boldogult királynénknak üdvösebet, sem saját kegyeletük megnyilatkozására alkalmasabbat nem tehetnek, mintha az örökimádás templomának felállításához fillérekkel hozzájárulnak.

Püspök-Szt.-László, 1899. aug. hó 26.

Sámuel
püspök.

A mohácsi hősök emléke.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. augusztus 29.

Az aratás hónapja, a ragyogó nyár legszébb időszaka, két gyászos nappal szerepel a magyar nemzet történetében. A *világosi* az egyik, a *mohácsi* a másik. Annak nemrég mult el ötvenedik évfordulója; ennek ma van háromszázhetvenhárom esztendeje. Világosnál 1849. augusztus 13-án Görgei lerakta a fegyvert az oroszokkal szövetséget kötött osztrák armádia előtt; Mohácsnál 1526. augusztus 29-én

ugy ezt a szívünkben ki nem irtható féltékenységéből teszszük. De tud meg továbbá, hogy miként az embereknél, úgy nálunk is, van nevelt és neveletlen kutya, miként amott a miveltségre, úgy nálunk a vadságra lehet következtetni, mihez azonban a hűségnek semmi köze.

— Azt mondod nem vagyunk függetlenek, minden lépten nyomon zsarnokainkra szorulunk. Ebben megint hamiskodol. Láttál-e már a földön független lényt? Nem-e épen az egymástól való függés ama kapocs, mely a tereményeket saját hatáskörében fentartja? Csinaljunk mi striket gazdáink ellen? Nem ijednél meg a jövőtől? Hogy mennyire hagyjuk el hűségünket, ha el leszünk kergetve, avagy, öregségre jutunk, hogyan lő le bennünket a gazdánk, mint a kutyát, mely fölött legfeljebb az állatvédegyesület fejezi ki sajnálatát és kiutasítatunk mint uratlan dolog és ekkor kereszük fel megint kutyafajunkat, nem érv arra, hogy hűségünktől eltántoritassuk magunkat; pillants csak az emberek családjába még a legmiveltebb erkölcsi niveaun álló családoknál is, ha ott valaki öregségre jut, — szeretik, tisztelik, de fölösleges subjectum, az öregség nem jó a szemnek, még önmagának sem tetszik, a fiatal ész gyorsan fölvilanó tűzével elhamvasztja az öreg ész dalos parazsát csodálod-e, hogyha velünk sem tesznek különbséget, hiszen mi is gazdánk sorában részesülünk, tán azon előnyvel, hogy halál vivodásunk pillanatnyi, míg az emberé egy hosszú szenvedés elgyengülő kinja.

II. Lajos király Szulejmán császárral szemben elvesztvén a csatát, menekült és a Csele-patakban lelte halálát. E nap jelentette kezdetét a háromszázéves török iganak, mely alá a magyar nép került s ez volt kezdete a török uralom kezdetének Magyarországon s a félhold ragyogásának Budán. Méltán mondja hát a költő:

Hősvértől pirosult gyásztér! S óhajta köszöntlek;
Nemzeti nagy létünk nagy temetője, Mohács!

Mohács! Nagy tanusága a magyar nemzetnek, mely után háromszáz éves gyász következett. A huszonkétezer vértanu, kik ott porladnak most már termő röge alatt, holtan is bizonyosságot tesznek arról, hogy az országos nagy szerencsétlenségért maga a nemzet vala hibás. A dicsőség, mely egykoron Corvin Mátyás alatt glóriába vonta a szent koronát, a nagy király halálával oszlott, megtépdésni kezdte nem más — maga a magyar. Nagy elődöknek gyatra ivadékaik korcsokká fajultak, s amikor trónra került a gyermekkirály, nem bölcs hazafiak, hanem udvaroncok, hazudozó szolgák vették körül. A hazaszeretetet felváltá az üzlet s a nemzeti érzést idegen érdek kezdé szorongatni. Az ország kincseiben gonoszok daskáldoktak s a nemzet jobbjai, hogy ha tiltakoztak, jutalmuk lett börtön, üldözés.

És nem ébredt a magyar. Amikor megjelent az ország határán rengeteg hadával a török, a lelkesedés lángja nem volt a szívekben. Végig hordozták az ország véres kardját és a százezrek közül mindössze huszonhatezer, nemzethez, királyhoz hű nemes szállott a táborba. Hiába hangzott az ifju királynak segélykiáltása: Cito, cito, cito! Jöjjetek, de gyorsan! nem jött senki többé. A Mária-képes lobogót letörte a félhold hatalma és egy ezredévek nagy ideje letörve látta a magyart.

Mohács! Nagy tanusága ennek a nemzetnek. 1526-ban verték bilincsekbe az alvó oroszánt. Hosszu keservében meg-megrázta néha a sulyos békákat és átjárta olykor a Kárpátok bércét, Duna, Tisza táját szabadságra hívó hangja a harci harsonáknak. A megoszlott nemzet nem kapott erőre; míg végre aztán től századdal ezelőtt felébredt a magyar, szabadságért küzdött, harci diadala bevilágította a művelt világot és ennek köszönheti mai szabadságát.

Huszonhatezer magyar dalia, az országának színe, virága, köztük hét főpap, ötszáz magyar főúr hullott el a török szabalyák csa-

Különben minden lénynek megvan a kimulás módja. Az a hajós, ki egész életét vizen tölti, kinek a sima tenger lelke eldorádója, haragszik, ha száraz földön elhunyt. Nekünk is megvan e természetes kimulásunk, az agyonlövés.

— Ha már most mindezen érvek nem elégségesek hamis állításaid megerőtlenítésére úgy azt kérdem tőled, miért hagytad el ősi házadat, az őserdőt, miért az ősz szabadságot miért nem maradtál a fenevadak között, miért szegődtél emberek szolgálatába és ha már beszegődtél és annyira ragaszkodol az emberi lakhelyhez, miért nem nyilik meg szived a nemesebb érzés iránt, miért viszonzod a szeretetet husbavágó körmözéssel? Megmondom miért, mert már a teremtés óta hamis voltál és az is maradsz. Nos mi az ellenvetésed Micikém?

E kérdést már filozofikus mosolylyal intézte Pumi Micéhez.

Mici Pumi pillant, ironikus bajusz mozdulattal nyávog: Hm érveid engem nem . . . de tovább nem nyávoghatott, vig kedélylyel betoppan a gazda, a macska egy ugrással ott van a sarokban, Pumi pedig farkcsóválással gazdája elé siet, feledve a nemrég kiállott ütés szenvedéseit, gazdája megsimogatja, a béke helyreállt, az irigy macska odasompolyog gazdája lábához, ezen dörzsöli fejét. Pumi mérgesen odasug: gyalázatos, hamis; a gazda pedig könnyed mozdulattal Micikének azt mondja:

Helyédre! sicc!

Molnár Jákó dr.

pásai alatt. A halál mezején ott feküdt az ország zászlósúrai között Tomory, a büszke vezér, Kalocsa érseke. A kis Csele-patak lefutó habjai az ifju magyar királynak, II. Lajosnak ringatták holttestét s a reáhajlott parti virágok ihlették szeliden a szent koronától érintett homlokát. Nagy Lajos, Hunyady János s a dicső Mátyás király országa vérbe, gyászba borult. Rabláncokat raktak a szabad kezekre s megkezdődött a másfél százados török elnyomtatás s amikor ez elmúlt, a germán faj nehezedett reá nyelvünkre, nemzeti erőnket fojtogató igájával a magyarra. A nemzeti temetkezés gyászos helyét II. Lajos király halálát ábrázoló emlékkövel jelölte meg ma a hazafiui kegyelet, a mely tudatja azt is, hogy a nemzet, a mely megőrzi öntudatát, hitét, bizalmát magában, — nem hal meg s ha sirba löki is a durva erőszak — kitör és eget kér: feltámad!

Ma háromszázhetvenhárom esztendeje a mohácsi gyásznapnak. És mégis, háromszázhetvenhárom év mulva is, pusztán áll a mohácsi csatasík; egy kis kápolnánál nem jelöli egyéb a hősök sírhelyét s egy egyszerű emlékoszlopnál nem áll más ott, a Csele patak partján, hol II. Lajos király halálát lelte. A kápolnában van a fiatal királynak egy olajfestésű képe s Baranyamegye festette meg a vármegyei székház nagyterme számára, a hogy Perényiné temeti az elesett hősöket a mohácsi csatasíkon. Than Lajos, a híres festőművész megfestette a mohácsi csatát s egy másik festőnk a hősök temetését, Székely Bertalan pedig II. Lajos király holttestének feltalálását. Van emlékére is a mohácsi csatának, mely a húszéves korában elesett ifju királyt és feleségét, Mária királynét ábrázolja s ezzel a mohácsi csata emlékei véget is érnek. Második Lajos páncél-öltözetét és egy a mohácsi csataterén talált főpapi főveget már a bécsi hadi muzeumban őriznek s valaminthogy ott van a török uralomnak, magyarok dicsőséges küzdelmének e korszakból legtöbb emléke is.

És a mohácsi csataterén évről-évre hogy felragyog a napnak arany sugára, hogy végcsókolja a hősök piros vérével áztatott csatasíkot, e napon, a mohácsi csata évfordulóján csendes, békés minden. Nincs ott országos ünnep, se fény, se pompa; virágos se hull, koszoruk erdejét se hozzák a hősök sírjára . . .

— Régi dicsőségünk hol késel az éji homályban?

kérdezzük e napon és vérző szívvel gondolunk azokra, kik Mohácsnál elvérzettek a házáért.

Hanem azért évről-évre van a mai napon látogatója a mohácsi csataterének. Egy lelkes kis csapat, Mohács városának derék vezetői, évenként kivonul e napon a mohácsi csatasíkra s ott kegyelettel áldozik a hősök emlékének a kápolnában, majd a Csele pataknál, az ifju király eleste helyén, rójja le a hazafiui kegyelet adóját.

A mai ünnep kétszeresen nevezetes volt. Mert ma leplezték le a Csele patak melletti emléken II. Lajos király domborművü arc-képét, melyet Mohács városa készítettett, ezzel is kifejezve, mily kegyelettel ápolja a hősök emlékét.

Az ünnepély reggel 9 órakor kezdődött a csatasíkon levő kápolnánál, hol Mohács község notabilitásainak jelenlétében *Spiesz* János kanonok tartott gyázmisét az elesett hősökért, mise közben emelkedett hangulatu szónoklatban áldozva a hősök emlékének. Előzőleg csendes mise volt a kápolnában reggel 8 órakor, a mikor is német hitszónoklatot *Sommer* Gyula, mohácsi segédlelkész, horvát beszédet pedig *Pestolics* Fábán ferencendi szerzetes mondott.

A kápolnából 11 órakor kivonult a közönség a Csele patak melletti emlékműhöz, hol a mohácsi Dalárda a »Hymnus« elnevelésével nyitotta meg a hazafias ünnepet. Ünnepi beszédet *Margittai* Péter ügyvéd és lapszerkesztő tartott, kinek beszéde közben lehullott a lepel a *Kiss* György által készített

s az emlékköbe beillesztett domborművü képéről, mely II. Lajos királyt ábrázolja. Ezután *Philipp* Ferenc dr. szavalt el Kisfaludy Károly »Mohács« című elegiáját s *Német* Lipót átadta az emlékművet a város gondozásába, mire Mohács nevében *Toldy* Ignác városbíró tartott rövid beszédet. Végül a »Szózat«-ot énekelte el a mohácsi Dalárda s ezzel a hazafias ünnepség véget ért.

Hírek.

Pécs, 1899. augusztus 29.

A megtréfált jóbarát.

A kánikula néha olyan dolgokat pattant ki a forró agyvelőből, amik máskor nem igen teremnek meg. Egy ilyen nyári bolondságot akarunk elmondani az alábbiakban, melyen általános mulatozások történnek.

Ennek a históriának szereplője két jóbarát, a kik tisztviselői minőségben működnek. Az egyik jóbarát alaposan megtréfálta a másikat, talán azért, hogy ebben az eseménytelen egyhangúságban egy kis vidámságot derítsen.

Ugy történt a dolog, hogy megállapodtak egymás között, mit tegyenek valamelyik szabad d. u. S-ny határozta, hogy kirándulást tesznek egy szomszédos nyaralóba, ha csak lehetséges. Már tudniillik, ha a hivatal feje nem lesz otthon. És megbeszéltek azt is, hogy ezen kedvező esetet levélben tudatják egymással.

Vártak-lesték napról-napra, mikor távozik a főnök. És végre szerencsére ott hagyta a hivatalt egy délutánra. Lelkendezve irt az egyik pajtás a másiknak a nagy örömről. De a »másik« nem válaszolt reá.

Eh helyett a következő csonka levelet hagyta az íróasztalán:

»Kedves barátom! A főnököm ma délelőtt ment el a feleségével. Így hát mi is mehetünk, hogy agyonüssük . . .«

Ott hagyta ezt a homályos értelmű írást és hazament, várva a következő eredményeket. A mik természetesen nem maradtak el. Mert a pajtása megunt a várakozást s a hivatalába nézett fel.

Persze nem találta ott a barátot, hanem az asztalon heverő levelet. Megdöbbenve olvasta végig. Hidegség futotta át a testét s egész lényében remegett.

— Agyonüssük! — Mit akar ezzel mondani? Talán nem örült meg?

S alighogy átcikázott agyán a gondolat, rohan a rendőrséghez.

— Uram, borzasztó dolgot kell jelentenem . . .

A csendes emberek kíváncsian néztek a jövevényre.

— Barátom gyilkos tervet szőtt főnöke ellen. Siessenek, kérem, hátha még eléri és megakadályozhatják az iszonyu terv végrehajtásában.

Óriási hajsza támadt most. Az adott személyleírás után keresni kezdték mindenütt a »merénylő« tisztviselőt.

Seholsem találták. Végre eszébe jutott valakinek, hátha otthon van. Mert erre gondoltak legkevésbé.

Izgatottan mentek föl a lakására. Ott pipázgatott jóízűen, végigdülve a kanapén.

— Hát te itt vagy? — kérdezte tőle a cimborája.

— Persze, hogy persze!

— És a főnököd?

— Az elment.

— Hát nem ütötted agyon?

— Ugyan, hogy beszélhetsz ilyen badarságot!

— Kérlek, itt van a leveled. Azt írod, hogy agyonüssük . . .

— No persze, hogy agyonüssük az időt.

Az egész társaság hangos hahotára fakadt. A kirándulás azonban elmaradt.

Mongodin.

Napirend 1899. augusztus 30-án.

Naptár: szerda, aug. 30. — Róm. kath.: Rajmond. — Prot.: Róza. — Görög-kel.: (aug. 18.) Flórián. — Zsidó: Elul 24 — Nap kél 5 óra 17 perckor; nyugszik 6 óra 42 perckor. — Hold kél éjfélkor; nyugszik 4 óra 3 perckor délután.

Időjárás. Kilátás a központi meteorologiai intézet jelzése szerint: helyenként csapadék, hőemelkedés, zivatarok várhatók.

Értekezlet a városházán a középiskolai játszótér ügyében délután 3 órakor.

— (A Siklós-trinitási közut.) A Siklós-trinitási közut megrongált szakaszainak helyreállítására Tormai Károly alispán az árlejtés megejtésére határidőül f. évi augusztus hó 29-ének délelőtti 10 óráját tűzte ki. A beérkezett zárt ajánlatokat, a mai verseny tárgyaláson bontották fel, s a tárgyalások után a Siklós-trinitási közut helyreállítási munkáinak teljesítésével Schwarz Herman és Resch Ferenc pécsváradi vállalkozókat bízták meg, kik 6 $\frac{1}{2}$ %-os árengedmény mellett 3264 frt 92 kr. vállalkozási árért végzik a munkálatokat. Pályázott még Weber József pécsi és Kender Dániel mohácsi vállalkozó. Ugyanezen alkalommal árlejtést hirdetett az alispán a vármegye területén levő hidak és áteresztőknek átalakítási munkálataira is, melyek teljesítésére zárt ajánlatban Sulyvi András szászvári, Sohr Herman felső-mindszenti, Keil Károly pécsi, Schwarz Herman és Resch Ferenc pécsváradi vállalkozók pályáztak. Mint legelőnyösebb föltételeket kínáló cég 8 $\frac{1}{2}$ %-os árengedmény és 5869 frt 61 kr. vállalkozási ár mellett eme munkálatok teljesítésével is a Schwarz Herman és Resch Ferenc pécsváradi vállalkozók bizattak meg.

— (Tanári kinevezések.) *Faragó* Lajos, kaposvári állami főgimnáziumi és *Bohdanecky* Lajos, budapesti V. kerületi állami főgimnáziumi helyettes tanárokat a kaposvári főgimnáziumhoz rendes tanárokká kinevezte a közoktatásügyi miniszter.

— (Primícia.) *Lajos* Gyula, a pécsi egyházmegye ujonnan fölszentelt áldozára, folyó hó 27-én tartotta Német-Bólyban első miséjét. A szt. mise előtt a plebánián gyűltek össze az ujmisés szülői, rokonai és ismerősei, ahol az ujmisés szülőinek áldását fogadta, amely körülmény mélyen meghatotta a jelenvoltakat. Pontban 10 órakor lépett az oltárhoz az ujmisés Klein Tódor káplán, Fehér Ferenc diakon és számos kispap segédletével. Evangelium után Virág Ferenc pécsi karkáplán német nyelven szónoklatot tartott a nap fontosságáról. A miséhez az éneket Klein Dezső kántor szolgáltatta. Urfölmutatáskor a néppel énekelte, ez után pedig Bayer Borbála k. a. közreműködésével gyönyörű magyar duettet adott elő, míg Agnus Dei-kor Sziebert Julia k. a. bájos szólóénekeivel (Salve Regina) járult hozzá az ünnep fényének emeléséhez. Délben az örömszülők fényes ebédet adtak a plebánián, az első fölköszöntőt Lajos Gyula ujmisés mondotta a pápára, királyra és a megyéspüspökre. Beszéltek még az ujmisés nagybátyja, Lajos József nagy-hantosi plebános, címz. kanonok (Fejérmegye), Wajdits Gyula spiritualis, Keserics Ferenc esp. plebános, Plank Kamill német-bólyi plebános, az ujmisés manuductora s még számosan. Ugy a szt. mise, mint a vecsernye után az ujmisés áldást osztott. Délután az összes vendégek lementek a vasuti állomáshoz, az ujmisés szülőinek lakásához,

ahol vacsora volt, amely alatt szintén számos fölköszöntő hangzott el.

— (Dinnye-szezon.) Itt van már a dinnye-szezon, a mi a nyár aláhanyatlását, az ősz közeledtét jelenti. A dinnye-szezonban kétszeres a piac-vizsgálatok szigorúsága, mert bizony jó a dinnye, ha — jó; de ha rossz, akkor sok bajnak, nyavalyának lesz az okozója. Az idén azonban határozottan jobb minőségű dinnyék kerülnek a piacra, mint tavaly. A helybeli termelők is elég jó anyaggal mennek a piacra s a vidékiek is megválógtatják, mit hozzanak be a városba eladni. Különösen a dunaszekcsői dinnyék tűnnek ki úgy jó minőségűk, mint edes zamatjuk által is.

— (Gyanus eb.) Tegnap megirtuk, hogy *Horváth* István, vasuti raktárfelügyelő, nyolcéves Mihály nevű fiának egy kutya az indóház-utcában a kezét megharapta. A gazdátlan kutyát az este kézrekerítették és elvitték a gyepmesteri telepre, hol az állatorvosi megfigyelés gyanusnak találta. Így tehát a megharapott fiút a Pasteur-intézetbe kellett felszállítani Budapestre, hová a hatóság rendeletéből el is vitték, hogy ott beoltsák.

— (Tettenért tolvajok.) Vigan, mint a kik jól végezték dolgukat, bandukoltak a csendes utcákon keresztül éjnek idején ijju László János és Törő János döbröközi lakosok. Nem is érezték a vállukon nyugvó telt zsákok terhét. De végzetük épp rossz utra vezette őket, mert az őrjáraton levő csendőrrel találkoztak, ki kérdőre vonta a gyanus embereket. Így sült ki aztán, hogy a két zsák buzát ifju László János édesapjának bezárt kamrájából lopták, — bevallásuk szerint — azon »nemes« célzattal, hogy azzal egy kétes hírű leányasszony szerelmét megvásárolják. Az elfogott tolvajok még a csendőrt is megakarták vesztegetni, a mennyiben 10 frtot ígértek neki, ha őket szabadon bocsájtja. A kötelességtudó csendőr azonban a két jómadarat feljelentette az illetékes bíróságnál.

— (Az alsó-malom-utcai betörő.) Megirtuk tegnap, hogy *Kováts* Antal rendőrbiztos Eszékre utazott, mivel ott elfogtak egy egyént, kinél megtalálták az Erreth börgyárosnál elkövetett betörés alkalmával elvitt ékszereket. Az ékszerek a zálogházból kerültek elő, hova az elfogott egyén egy hordárral küldte be. Azonban azt tagadja, mintha ő lenne a tettes és azt mondja, hogy Mohácstól Eszékig együtt utazott egy 25—26 éves fiatalemberrel s az adta át neki az ékszereket azzal, hogy zálogosítsa el s majd az értök kapott pénzen megosztoznak. Erre már nem volt idejük, mert őt letartóztatták s társa bizonyára élt a gyanupörrel és megugrott. E vallomás azonban nagyon gyanus s azt lehet következtetni, hogy az elfogott egyén volt maga a tettes, vagy büntársa annak, a kit emleget. Majd csendőrökkel kísértetik legközelebb Pécsre az itteni rendőrséghez s akkor itt folytatják ellene a vizsgálatot.

— (Tűs Magyar-Üröghön.) *Hatos* Antal harisnyakötő, pécsi lakosnak Magyar-Üröghön levő szállójában az elmúlt éjjel kigyulladt egy istálló épület, mely elhamvadt, s ettől rövid idő alatt a présház teteje is tüzet fogott, melyet azonban sikerült még idejekorán eloltani. A kár körülbelül 150 frt, mi azonban biztosítás által megtérül.

— **(Megszökött juhászegény.)**

Hamvas József málnai gazdálkodó panaszt emelt a napokban a községi előjárásnál, hogy Kerekes József nevű juhásza a gondjaira bízott nyáj mellől megszökött, melyből két darab juhot és egy kost elhajtott. A tolvaj juhászegényt most nyomozzák.

— **(Holttest a váróteremben.)**

A somogy-szobbi vasútállomás másodosztályú várótermében megdöbentő látvány tárult vásárnap reggel a bécsi vonattal érkezett utasok elé. A váróterem falán ugyanis, ott, ahol az óra szokott függni, ezuttal egy vasuti hordár holtteste függött a szegen. A boldogtalan öngyilkosban a portás fiát, *Kállai Sándort* ismerték fel, ki atyja állítása szerint csak kevéssel azelőtt vihette végbe borzalmas tettét, mert egy negyedórával előbb még beszélt vele. Azonnal levágták a szerencsétlent, de életre többé nem kelthették. Az öngyilkos igen könnyelmű ember volt, aznap is egész éjjel korhelykedett, miért is az atyja keserű szemrehányásokat tett neki. Valószínű, hogy azért is lett öngyilkos.

— **(A tisztviselők rokonsága.)**

Ismeretes, hogy az állami hivatalnokok szolgálati szabályzata kimondja, hogy »a fogalmazási, számvevőségi és kezelési szakban ügyelni kell arra, hogy rokonok és sógorok egymástól közvetlen függésben álló szolgálati viszonyba ne jöjjenek«. Erre azonban a pénzügyi hivatalok vezetői nem eléggé ügyeltek, amiért is a pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, a mely rendelet kimondja, hogy: »egy és ugyanazon pénzügyi hatóságnál, vagy hivatalnál, sőt egy és ugyanazon pénzügyi igazgatási kerületben sem szolgálhatnak akár közvetett, akár közvetlen alárendeltségi viszonyban azok, akik: 1. fel-, vagy lemenő ágban rokonok vagy sógorok. 2. Az oldalrokonok unokatestvérig bezárólag. 3. Azok, akik örökbefogadott gyermeki viszonyban állnak. 4. A tisztviselő nejeinek fitestvére és nőtestvéreinek férje.« A rendelet a pénzügyi tisztviselők körében nagy meghökkenést keltett, mert a rendeletet a miniszteri utasítás szerint szigorúan végre kell hajtani és most majd a legképtelenebb áthelyezések fognak következni.

— **(Rablótámadás.)** *Szabó József* Dunaföldvárra ment vásárra, hogy egy tehenet vásároljon. Mivel kedvére való tehenet nem vehetett, gyalogszerrel hazafelé ballagott s midőn Cece felé haladt, egyszerre egy marcona alak ugrott elő a bokorból és leütötte. A tehetetlen embert azután 50 frtjától megrabolta és eltűnt. A rablót most a csendőrség nyomozza, ki 35 évesnek látszó, telt arcú, hatalmas alak volt és barna kabátot viselt.

— **(Halálos döfés.)** *Fischer János* cikói lakos a napokban átment a szomszédjához, hogy annak tehenét bekösse az istállóba. A mint azt végezni akarta, a tehen valamitől megdühösödve, neki rontott és szarvával felhasította a szerencsétlen embernek a hasát. Beszállították Szegzárdra a Ferenc-kózkórházba a hol operációt végeztek az orvosok, rajta de életét megmenteni nem tudták.

— **(Hadakozó asszonyok.)** Gyula-Jovancán történt, hogy *Gergán Anna* és *Kvasznai Józsefné* civakodtak. A szóharcnak az lett a vége, hogy Gergán Anna az udvaron heverő, keze ügyébe akadt fagereblyével úgy meglegyin-

tette Kvasznainét, hogy ez három hétig fogja nyomni utána az ágyat. A súlyos testi sértést szenvedett asszony természetesen a bírósághoz fordult megtorlásért.

— **(Csónak-ut az oceánon át.)**

A legmerészebb tengeri utazások egyikét fejezte be a minap Howard Blackburne amerikai hajóskapitány. Junius 8-án egy külön az ő céljaira épített vitorlás csónakon hagyta el Gloucester amerikai várost Massachusetts államban, hogy az oceánon át a hasonló nevű angol városba érjen. Blackburne kapitány ezt a célt 62 nap alatt szerencsésen elérte, a napokban kikötött King Rodban és innen Gloucesterbe ment, hol valósággal királyi fogadtatásban részesült. A kapitány úgy számított, hogy magános utját a világtengeren át 40 nap alatt megteszi, de mindenféle eshetőségre 90 napi eleséggel látta el magát. Csakugyan földagadt a lába utközben és ez utazását nagyon megkésleltette. Amikor jobban lett éjt-napot egygyé tett, a kormányrud mellett állva, hogy a késedelmet behozza. Az első szárazföld, melyet megpillantott, a Scilly-szigetek voltak Anglia közelében. S ez a vakmerő utazás egy nyomorék embernek sikerült, mert Blackburne kapitány kezeiről egy téli oceán-utja alkalmával az összes ujjak lefagytak.

— **(Kettős ember.)** Egy új élő kettős embert mutattak be a minap Braziliában a rio-de-janeiroi orvosi akadémiában. Ilyen kettős embereket csak ritkán figyelhetett meg a tudomány, összesen talán hetet vagy nyolcat, a kik közül néhány csak egy-két napig vagy óráig élt. Ellenben a híres sziami ikrek, a kik 1874-ben haltak meg, egyik a másik után két órával később, hatvanhét évet éltek. 1892-ben sokat beszéltek a Radica-Doodica testvérekről akik 1889-ben születtek Indiában s három éves korukban Brüsszelben mutatkoztak be. Összesen 24 kilogramm volt a súlyuk s az egyik 87, a másik 84 centiméter magas volt. Hogy mi történt velük azóta, nem tudja senki. A Rio-de-Janeiroban bemutatott kettős ember ismét két leánytestvér. A két leányka most már tiz esztendő. A szülők azt kívánják, hogy operációval válaszzák el őket egymástól, a mi már néhányszor sikerült. Három ilyen operáció közül két ízben a kettős embereket el lehetett választani. Minden az összeköttetés természetétől függ. Az orvosok azt vizsgálják hogy a két test teljesen össze van-e kötve, vagy pedig elválasztható.

— **(Véres bucsu.)** A szántói bucsun véres verekedést rendeztek az alszegi legények a főlzsegiakkal, a mely verekedés egy ember halálával és több kisebb-nagyobb sebesüléssel végződött. A dolog úgy történt: Csima János 47 éves szántói lakos háza előtt ülve, nyugodtan nézte, hogy táncolnak az átelleni korcsmában a fiatalok, a kik között Pali nevű 21 éves fia is ott volt. Azonban egyszer csak zaj támadt, dulakodás és az összegomolyodott legények kezében megvillanik a csizmaszárból előkerült bicska. Csima János látva ezt, fiára gondolt és átrohant a korcsmaudvarba, hogy fiát onnan kikergesse, azonban alig ért a verekedők közé, midőn egy eddig ismeretlen legény bicskáját mellébe szurta. Csimának volt még annyi ereje, hogy átmehetett saját udvarába, itt azonban összerogyott és néhány perc alatt meghalt. A gyilkos szerszám tüdejét és a szív erét vágta keresztül a szerencsétlen embernek, a ki jó módban élt, derék jóra való ember volt s a kinek még haragosa sem volt a faluban s most is fiát mentve, érte el szomorú sorsa. A rögtön ott termelt csendőrök szétverték a tömeget, a főbb cinkosokat még este összefogdosták. A községi előjáróság is segítségére van a nyomozó csendőrségnek, a

a királyi járásbirósághoz és a járási főszolgabíróhoz azonnal megtette jelentését, kérve a további intézkedéseket. A többi közül legsúlyosabban sebesült meg Bazsai Sándor, a kinek fejét és derekát szurkálták össze, úgy, hogy eszméletlenül vitték haza, eszméletét csak éjfélkor nyerte vissza, felgyógyulásához van némi remény.

— **(Ellopott fülbevaló.)** Nemcsak a városban vannak azok a fénylő után vágyódó szarkák, melyek abban lelik örömmüket, hogy tapasztalatlan fiatal leánykákat mindenféle ígéretekkel félreeső utcákba csalva megfosztják fülbevalóiktól, hanem ugy látszik van ezekből a falvakban is, mint ezt az az eset is mutatja, mely a napokban Árpádon történt, hol Susek Ferenc odavaló lakos öt éves kis leányának füleiből lopta ki valami rosszlelkű asszony a fülbevalót. A kis leány szüleinek panaszára megindították a nyomozást, melynek során sikerült a tettest Nagy Mari kóbor cigányasszony személyében elfogni. A tolvaj cigányasszonyt átadják a bíróságnak.

— **(Kinevezés.)** *Bodor József*, nagybányai kir. járásbirósági joggyakornok, a kaposvári kir. törvénytörvénykezési aljegyzővé kinevezetett.

— **(A négerek ügyessége.)** A párisi hadtudományi muzeum a napokban érdekes darabbal gazdagodott. Ez egy puska, melyet egy összeütközés alkalmával a francia katonák a négerektől vettek el. A puska a francia hadseregnek ennelelőtte használatban volt Grass-féle rendszer utánzata, melyet néger kovács állított elő. Egy elfogott néger a puska készítése felől megkérdezett, elbeszélte, hogy a törzsnek négy ilyen puska van a birtokában, melyeket egy elesett francia katonánál talált puska után készítettek. A négerek figyelmesen darabról-darabra széjjelszedték a fegyvert és minden hozzávaló eszköz és gép nélkül, egyedül az ő kezdetleges szerszámaikra szorítkozva készítették el az utánzatokat. A néger puska szerkezete nagyon durva ugyan, de azért egy csavar sem hiányzik róla, sőt céljának is eléggé megfelel. Csupán a kanyarvas hiányzik róla, melynek céljával valószínűleg nem tudtak tisztába jönni a szerencsén kovácsok. Ugy lehet, hogy a reá vésett számokat a fémhárcauk titokzatos varázsmondásának gyanították, melyet a világért se mertek volna utánozni.

— **(Névmagyarosítások.)** *Krausz Sándor* bükkösi illetőségű pécsi lakos, valamint kiskoru gyermekei Aladár, Ilona, Ernő és Elemér vezetéknevének »Lukács«-ra. — *Eisner Jenő*, dunaföldvári illetőségű budapesti lakos vezetéknevének »Vas«-ra és kiskoru *Rosenthal Samu* pécsi illetőségű budapesti lakos vezetéknevének »Rózsa«-ra kért átválttatása, belügyminiszteri rendelettel, megengedett.

— **(Jó barátság vége.)** *Földnagy Lajos* dunaföldvári gépész barátjával *Effenberger Istvánnal* mulatni ment egy dunaföldvári korcsmába. Egyik liter bort a musik után hordatta fel Földnagy, a mit együtt szépségesen meg is ittak. A gépésznek azonban hamarabb megártott az ital, mint barátjának, a ki őt kivezette és a szalmakazal mellé fektette, a hol mélyen elaludt. Ezt az alkalmat Effenberger felhasználva, zsebéből kivett 10 frtot és azzal mulatni ment. Mulatságát még be sem fejezte, mikor a csendőrség elfogta. Tetét beismerte.

— **(Verekedő szomszédok.)** Ez is olyan régi nóta, mely örökké új marad.

Benne van már a vérükben a szomszédoknak, hogy ne tudjanak egymással békecségekben élni, s akként rendezik be örökös zsörtölődéseiket, mintha bajuknak az a vékony deszkakerítés volna az okozója, mely őket szomszédokká tette. Tegnap történt Szilváson, hogy Keztyüs Zsófia és Ferenczi Jánosné odavaló lakosnők, akik persze szomszédok, valami csekélység fölött az ég tudja hányadszor összepörlekedtek, miközben annyira kiélesedett a szóvita, hogy Ferencziné nyújtó-fát ragadva átszaladt a szomszédba s aztán ott alaposan elverte Keztyüs Zsófiát, ki a maga részéről favágó baltával szaladt támadójának, kinek azonban sikerült a következmények elől meglépni. A dolognak a bíróság előtt lesz folytatása, ahol a két aszony panaszt emelt egymás ellen.

— **(Megoperált állatok.)** Kutyák üvegszemmel vagy álfogakkal, mesterséges lábú lovak vagy tehenek Angliában nem is mennek ritkaságszámba. Az első állatorvos, aki mesterséges lábbal látott el egy tehenet, John Suarry, a yorkshirei híres baromorvos volt. Egy ismert marhatenyésztőnek a kedvenc tehene lábát törte, mire Suarry megamputálta és falábat adott alája, melyen a megoperált tehen most épugy mozog, mint azelőtt. Az angol állatorvosi akadémián egy kutya teljesen új fogsort kapott. A kutya megöregedett, kiestek a fogai és gazdája, ki nagyon szerette a vén állatot, elhatározta, hogy új fogakhoz juttatja a kutyát, akármibe kerül. Elvitte a páciens az állatorvosi akadémiára, hol elaltatták chloroformmal, viaszba levették a száját és porcellánból pompás platina- és arany-szegélyű fogsort készítettek a kutyának, úgy, hogy akármelyik fogatlan vénasszony is megirigyelheti. Érdekes operációt végeztek egy macskán, mely egy hetedfél hüvelyk hosszú kalaptűt nyelt le. Fovens állatorvos fölívágta a macska nyakát és a tűt kihúzta, a macskának pedig most már kutyabaja sincs. Manapság nagyon sok kutya futkároz olyan ügyes mesterséges lábakon, hogy azokat a természetes lábaktól alig lehet megkülönböztetni. Az üvegszemű macskák és kutyák pedig pláne mindennaposak Londonban, de oly tökéletesek ezek az állati üvegszemek, hogy csak beavatottak képesek azokat felismerni. Egy ismert londoni úrnőnek egész „chirurgiai kutyaistállója” van. Egyik kutyája üvegszemen át pislog, egy másik nagyszerű hamis fogakkal roppogtatja a cukrot, a harmadik pedig alumíniumlábakon szaladgál. Ez a kitűnő hölgy egy évben több, mint háromezer forintot fizetett operációkért az állatorvosnak, egy másik, még kitűnőbb hölgy pedig „háziórvost” tart kedvencei részére nagy fizetéssel. A foghuzás műtétét már oroszánokon és tigriseken is sikerrel végezték. Ha egy kanári madár a lábát eltöri, gipszkötést tesznek rá és egy-két hét alatt a madár csont beforr.

— **(A páratlan cipő.)** A párisi Grand Hotel-ben mulatságos család történt a minap. Egy előkelően öltözött ur megszállt a szállóban s a vendégkönyvbe Sir James H. báró gyanánt írta be magát. Azt mondta, hogy Angliából jött. Azután a Boulevard de Capucines-ra ment s ott egy nagy cipőüzletben egy pár lakkcipőt rendelt. A cipőnek a meghatározott napon délelőtt tíz órakor készen kellett lenni, mert a mint az idegen mondta,

délben Marseillebe kellett utaznia. Miután mindent megbeszéltek, James ur egy másik cipészhez ment, ott ugyanolyan lakkcipőt rendelt s megparancsolta, hogy a cipőt délután három órakor hozzák a szállóba, mert ő az öt órai vonattal Brüsszelbe utazik. Pontosan, a meghatározott időben megjelent az egyes számú cipész s elhozta a cipőt is. James ur megpróbálta, nagyon tetszettek neki, csak a bal lábujját nyomta a cipő, ezt ki kell igazítani. A másik cipő addig itt maradhat. Különben az egésznek semmi jelentősége sincs, mert ő másnapig ugyis Párisban marad. Délután, a mikor a cipész kollegája megjelent, szintén rossz volt az egyik cipő, csakhogy most a jobbik lábra valót küldte vissza. Másnap aztán egyszerre jelentek meg a szállóban, az egyik jobb, a másik bal cipővel, de a szeretetreméltó idegen még előtte való este kereket oldott.

— **(Öngyilkossági kísérlet.)** Megunta az életét *Minárovics* Ilka szegzárdi cselédeleány, — a ki Lukács Emil borkereskedő szolgálatában állott — s e miatt marólugot ivott, hogy magát elpusztítsa. A szerelmében megcsalt leányzót beszállították a Ferenc-kórházba, ahol ápolás alá vették.

— **(Elégedetlen bányamunkások.)** *Rasch* János, izményi és *Kramer* János hidasdi bányamunkások elégedetlenkedtek, hogy munkabérből levontak és elbocsájtották őket. Elégületlenségüknek azzal adtak kifejezést, hogy rossz szándékkal beállítottak *Hahn* József váraljai bányahivatalnokhoz és azt durva szavakkal sértegetve, fenyegették, hogy csákánnyal verik széjjel a fejét és halálra lesz, ha az utcára mer kilépni. A megtámadott bányahivatalnok feljelentette őket a bíróságnál.

— **(Elgázolás.)** *Bitter* József, faddi lakos, 3 éves fiacskája a napokban az utca porában játszott s e közben arra hajtott *Takács* János egy terhes kocsit, mely keresztül ment a kis fiúcskán. A kocsit annyira összetörte a játszó gyermeket, hogy rögtön meghalt.

— **(Iskolaszéki ülés.)** Érdekes és igen látogatott ülést tartott ma délután 3 órakor a város községi iskolaszéke. Igaz, hogy választások is voltak a napirenden, tehát ez magyarázta meg, hogy csaknem teljes számban egybegyűlt az iskolaszék, mivel vagy harmincnyolcan jelentek meg, de a napirend előző számai is igen érdekes, sok tekintetben hosszadalmas vitát is provokáltak. *Majorossy* Imre polgármester, mint elnök, megnyitván az ülést, a *mult tanévről szóló felügyelőigazgatói jelentést* olvasták fel. A jelentésből kiemelendő, hogy a vizsgálatokon gyakran nem jelent meg egy iskolaszéki tag sem. A szülők érdeklődése már a vizsgák iránt dicséretes volt. A tanítótestületet az elért eredményért elismerés illeti meg, azonban a szelid nevelésre és az erkölcsöknek a növendékek szívébe plántálására felhívandók. *Perls* Ármin dr. szólt a jelentéshez, különösen a polgári leányiskola erkölcsös nevelési hiányait fejtegetve. *Majorossy* Imre megnyugtató válasza után, hogy e hiányok pótolva lesznek, *Sziebert* Nándor javasolta, hogy az iskolaszéki tagok lakásuk szerint a megfelelő iskolához osztassanak be évközi és vizsgai látogatások céljából. *Sehneider* István felügyelőigazgatónak a két felszólalásra történt válasza után, a jelentés tudomásul vétetett. A *tanév megnyitására és a beiratásokra* vonatkozó felügyelő igazgatói jelentés szintén tudomásul szolgált s elhatároztatott, hogy a beiratások ellenőrzésére az iskolaszéki tagok lakásuk szerint az illető iskolához osztassanak be. *Laubheimer* Róbert, pécsi kir. tanfelügyelő, új dom-

borművü térképeiből hat példányt beszerezni határoztak. A *polgári fiúiskola* felállítására vonatkozólag felirat intéztetik a közoktatásügyi miniszterhez, hogy pénze a városnak nincs, tehát ha az állam akar, állami iskolát állítson fel. Különben is Pécsen van nyilvános jellegű magán polgári fiúiskola, melyet a város tőle telhetőleg segíyez is. Az *iskolai bevételek* fokozására más javaslatot a felügyelőigazgató és a számvevőség nem birt előterjeszteni, mint hogy a tandíjak beszedése szigorítottassék. E kérdéshez *Aidinger* János, *Szuly* János, *Szeredy* József dr., *Kelemen* Mihály dr., *Ott* Márton és *Sziebert* Nándor szóltak hozzá s *Majorossy* Imre válasza után, egy órai hiábavaló vita mellett, a tandíjak beszedése körül a régi módszer meghagyatni határozatott.

Néhány kevésbé fontos tárgy elintézése után következett a *Szelmann* Győző igazgató elhalálása folytán megüresedett igazgatótanítói állás választás utáni betöltése. Ez állásra pályázók közül jelöltettek: 1. *German* István 2. *Szvacsek* Mihály 3. *Dobra* Imre. Összesen harminc szavazatot adatott be, melyek közül *German* István nyolc, *Szvacsek* Mihály tizenegy és *Dobra* Imre kilenc szavazatot kapott. Erre *Majorossy* Imre polgármester, mint az iskolaszék elnöke a *Dobra* Imre és *Szvacsek* Mihály, legtöbb szavazatot nyertek között újra elrendelte a szavazást s ez alkalommal a beadott szavazatok közül: *Szvacsek* Mihály tizenhét, *Dobra* Imre pedig tizenhárom szavazatot kapott. Ennél fogva a fogva a felső vámház-utcai iskola-igazgatójává *Szvacsek* Mihály választott meg.

Utolsó tárgy volt az üresedésben levő tanítói állás betöltése. A szavazás hét pályázóra elrendeltetvén, beadott 29 szavazólap s ebből 15 esett *Légrády* Lászlóra. Tehát rendes tanítónak *Légrády* megválasztott.

Ezzel az ülés délután félhat órakor végetért.

— **(Pincetűz.)** Nagy pincetűz pusztított Bonyhádon *Weber* György kereskedése alatt. A veszélyes tüzet a kereskedő két inasának gondatlansága okozta, a kik égő gyertyával nézték meg a pincében, hogy hol folyik a kátrányos hordó. *Nieger* János e közben oly közel vitte a gyertyát a kátrányhoz, hogy az lobbot vetett. A tűz csakhamar elterjedt a pincében úgy, hogy *Klemencsics* Ferenc és *Nieger* János kereskedő inasok alig tudtak menekülni. A kár tetemes, mert a pincében volt rum, kátrány, olaj és még sok más portéka mind megsemmisült.

— **(A megnyugodott istenek.)** A chinai istenek, az ottani papok állítása szerint, nagy haragosai a gőzmozgonyból fészálló füstnek, mely az orrukat csavarja. Ennélfogva a pekkingi vasuti állomást a várostól másfél mértföldnyire kellett felépíteni, hogy az isteneknek ne legyen okuk a panaszra. Most azonban nagy vigás van a chinai Parnasszuson, mert komoly kilátásaik vannak a pekkingi isteneknek, hogy olyan vasutak száguldanak végig a megyei birodalmon, a melyeknek nincs füstje. Ő felsége *Kueng-tu* és *Tsu-hü* özvegy császárné jelenlétében tegnap avatták fel a négy angol mértföld hosszúságú villamos vasutat, mely a császári épületeket és a nagy parkot köti össze.

— **(Véres verekedés.)** Ismét a szegzárdi legényekről szól az ének, akik az ősi virtushoz hiven, véres verekedést rögtönöztek egyik este a mult hét végén. A kiszemelt áldozat *Dóra* István volt, a kit boszúból *Berta* Lajos, *Ciráki* István, *Bence* György, *Szabó* József és *Csekei* József botokkal és bikacsökökkel támadtak meg. A szerencsétlen legényt

annyira elverték, hogy vérében maradt az utcán.

— (Egy új köszvény ellenes szer.) A »Kneip Ujság« ismert szerkesztője Okic J. ur Wörishofen-ben a köszvény és izületi csúsz ellen biztos szert talált fel. Szám-talan elismerő irat bizonyítja ezen állítás valóságát.

Művészet, irodalom.

○ **Mohács története.** Ily cím alatt Fölker József mohácsi városi pénztáros és Mohács hivatalos évkönyvvezetője előfizetést hirdet »nemzeti nagy létünk nagy temetőjének« történetére. A munka »Mohács története« címmel jelenik meg, 12—14 nyomott ívre (200—230 oldal) terjed és 3 részre oszlik, úgy mint: I. korszak: A legrégebb kortól 1526-ig, vagyis a mohácsi vészig; II. korszak: 1526—1686-ig, tehát a török uralom korszaka. III. korszak: 1686—1897-ig, vagyis a törökök kiűzésétől napjainkig. Ára 1 frt 50 krajcár, melyért a könyvet minden előfizetőnek postadíjmentesen megküldi a szerző.

○ **Goethe születésének 150 éves évfordulója.** Németország s vele az egész művelt világ most ünnepli Goethe születésének százötven éves évfordulóját. Nemcsak a németek nagy költője az, a kinek ünnepére ma a majnai Frankfurtban néhány ezren összejöttek, hanem az emberiség egyik legnagyobb szelleme az, a ki iránt leróják a hódolat adóját. Nyolcvanhárom évet élt abban a korszakban, mely egyike volt a történelem legszomorubb, de egyúttal legérdekesebb szakaszainak. Egy egész könyvtár az, a mit összeirt. Foglalkozott mindennel, a mi az emberi szellem körén belül esik s mindenütt halhatatlan remeket alkotott. A német szinpad ma is belőle táplálkozik, a német lyra a gyöngyei közé számítja az ő szerelmi költeményeit s hogy az epikának nagy mestere volt s első a homeridák közt, azt Herman és Dorotheája, a »Reineke Fuchs«-ja, a Wilhelm Meisterje bizonyítja. Nem volt író, ki korára nagyobb befolyást tudott volna gyakorolni, mint ő, s a Wertherje és a Wahlverwandschaftja korszakot jelent, nemcsak a német, hanem az egész világirodalomban. A természettudományokban is előbbre volt kortársainál s Darwin egész fejlődéstörténetét megírta ő már egy fél századdal előbb. Csakis Newton multa felül s bár Goethe ismételtlen hozzáfog, hogy vele harcha szálljon, vele nem képes megbirkózni s mindvégig alul marad. Goethe a legnagyobb alakja a német irodalomnak s mégis őt olvasták legkevésbé. Valami fagyasztó hidegség sugárzik ki belőle. Az egyedüli, a mi szeretetre méltóvá teszi ezt a nagy embert, az gazdag és szerelemre fogékony szíve volt s ép ezért összes remekműveinél ugyszólván sokkal érdekesebb az ő életének története.

○ **Örley Flóra Bécsben.** Megemlékeztünk arról a hírről, hogy Örley Flórát, a volt pécsi szintársulat kedvelt primadonnáját, a kinek Krecsányi elleni pöre a világ összes lapjait bejárta — Bécsbe szerződtték. Mult-kori közleményünkben az irtuk, hogy Örley Flóra az An der Wien-színházhoz szerződik. Ez azonban nem történt meg, mert a kisaszszonyt Müller, a Karl színház helyettes igazgatója szerződttette az ő színházába, miután az An der Wien-színház igazgatóságával folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre.

○ **A Burgszínház tagjainak kikoszarázása.** Egy, a bécsi Burgszínház tagjaiból alakult ensemble szeptember végén Eszéken néhány előadást akart rendezni. E célból beadványt intéztek az eszéki városi tanácshoz a színház átengedése végett. A színügyi bizottság azonban a folyamodókat elutasította.

○ **Vergődés.** (Költemények. Irta Luby Sándor. Kiadják a Légrádi Testvérek Budapesten, váci-körut 75. sz. a. Ára 1 forint.) A »Vergődés« című verskötet igazi poétalélek kedves, szívből támadt és szívhez szóló munkája. Versek, melyekben nem csillog a külső szépség, nem tobzódik a technika mesterkéltsége, de tiszta hangok, nemes gondolatok, örök érzelmek kelnek szárnyra s szállnak a magasba. Nem merész a szárnyalásuk, nem ostromolják a bérceket, nem hasogatják a fellegeket, csak szeliden, borongósan röpködnek a tiszta levegőben. Luby Sándor egyike azon poétáknak, kiket a változandó divatok nem érintenek. A modernség lázas küzdelmétől elvonultan pengeti az ő széphangu lantját, melyből bájos szerelmes dalok fakadnak. A régiek közül való még ő, kik eszményiséggé varázsolják a költészetet, kiknek szent a Muzsák berke- és nemes meghatottsággal énekelnek szerelemről, hazaszeretetről. Idegenség, csináltság nincs ezekben a strófákban. Magyar szellem árad ki belőlük, az a szellem, mely hódító utját ki tudja, hányadszor teszi már meg a nemzeti költészetben. A közvetlen hangu ipolyi nóták a magyar poézis legsikerültebb termékei. A szabadságot zengő költemények minden magyar szívben visszhangos lelkesedésre találnak. A szerelmi dalokon csupa könnyedség és dallamosság leng keresztül. A »Vergődés« szerzője boldog érzelmekről énekel s akkor mosolygó derű csillan ki minden sorából; de ha küzködő lelkének viharai csatáznak, bennünk is fellobog a szilaj tűz és együtt érzünk, együtt búskodunk a poétával. Nem gyötrik őt nagy problémák, csak az emberi változhatatlan szenvedélyek; nem törődik a világ folyásával, csak a nemzet sorsával. Maga is dalol:

»Halovány kis csillag költészetem lángja,
Nem hint fény sugarat az egész világra;
De ha egy sugara a szivedbe téved,
Hogy e láng égi láng — jól tudom — megérzed.«

Milyen szomoruan írja le az ujságíró-poéta nehéz dolgát! A ki mikor hajnalban gondokkal terhesen hazamegy, nem lel gyönyörűséget a napköltében, hidegen hagyja a biboros derengés, melengető érzést nem gyullaszt benne a bűvös pirkadás. Ez az ő szívének kínos vergődése, melyközt zátonyra jut fennen lángoló érzeménye, elhanyaglik ereje, képzelete megbénul, szétfoszlanak színes álmái, jóhajai, vágyai. A ki elolvassa Luby költeményeit, azt az égi lángot bizonytalán megérzi.

Tanügy.

)(**Értesítés.** Az 1899—1900-ik tanévre vonatkozó beírások a helybeli ízr. fiú- és leányiskolánál augusztus hó 30., 31. és szeptember 1. és 3-án lesznek: délelőtt 9-től 12-ig. A szülők, illetőleg gyámok felkéretnek, hogy a felveendő tanulókat személyesen bemutatni sziveskedjenek, hogy a szükséges adatok feljegyzése alkalmával akadály ne legyen.

A felvétel előbb az igazgatónál, azután az osztálytanítónál történik.

Az I. osztályba csak oly gyermekek vétetnek fel, kik már hat évesek, vagy ez év folyamán hat évesek lesznek. Ujjonnan belépő tanulók himlőoltási bizonyítványt tartoznak felmutatni. Tandij az I. és II. osztályban havonként két forint, a III. és IV. osztályban havonként három forint, felvételi vagy javító vizsgálatok augusztus 31-én és szeptember 1-én d. u. 3 órákor lesznek az intézet nagytermében. A rendes oktatás szeptember 7-én kezdődik.

)(**Pályázati hirdetés.** Az »Eötvös-alap országos tanítói egyesület« az alapszabályaiban kitűzött cél érdekében s hogy tagjaival nemcsak ösztöndíjak és segélyek nyújtásával tegyen jól, hanem vidéki tagtársai a budapesti tudományegyetemen vagy egyéb fő- és szakiskolákban tanuló gyermekeinek kiképezését is megkönnyítse: a »Budapesti szálló-

dások, vendéglősök és korcsmárosok ipartestületéhez« minden évben folyamodik, hogy annak tagjai egy-egy vidéki tanító-gyermek számára a tanév tartama alatt ingyen déli ebédet adni sziveskedjenek. Ezen megkeresésre a mult tanévben 106 vidéki tanító fia részesült az ingyenes déli ebéd jótéteményében. E jótéteményben a jövő tanévben csak azoknak a tanítóknak a fiai részesülhetnek, a kik az »Eötvös-alap« pénztárába a f. évi szeptember 1-ig a 20 frtos örökös tagsági díjat beszolgáltatják. Az ezen jótéteményben részesülni óhajtó tanulók az egyesület elnökségéhez intézett kérvényeiket Lakits Vendel titkárhoz f. é. szeptember 15-ig küldhetik be (VI., Érsek-u. 4.) Melléklendő az 1898/99. tanévról szóló iskolai bizonyítvány, vagy index-másolat és az igazolvány arról, hogy a folyamodó melyik intézetbe vétetett fel. A kik indexcietek az Eötvös-alap elnökségénél félévenként bemutatni elmulasztják, a jótéteményben többé nem részesülhetnek, elesnek ezen kedvezménytől azok is, a kik már ezt három ízben élvezték, ha csak atyjuk az alap jótéteményeihez való jogosultságot a 20 frtos örökös tagsági díjnak másodízben való beszolgáltatása által meg nem szerzi újból. E jótétemények odaitelésére nézve az »Eötvös-alap gyűjtő és kezelő orsz. bizottság« f. évi szeptember 20-áig intézkedik.

Közgazdaság.

□ **Állatjárvány.** Szalántán és Németiben a sertésállományban föllépett a sertésvész. Az alispáni hivatal nevezett községekre ennek folytán a kiviteli zárlatot elrendelte.

□ **Országos mezőgazdasági kiállítás Szegeden.** A kiállítás végleges programja a következő. Szeptember 3-án: Délelőtt 10 órákor a kiállítás ünnepélyes megnyitása Ő cs. és kir. Fensége József főherceg ur, a védnök által. Délután 2 órákor kiállítási löverseny, este 8 órákor a védnök tiszteletére művészestély a színházban. Este a kiállítási terület fényes kivilágítása villamfényvel és 20.000 lampionnal. Szeptember 4-én: Reggel 9 órákor V. országos gazda kongresszus a város-háza nagytermében. Déli 12 órákor: Délvidéki földmívelők egyesületének közgyűlése. Országos méhészeti kongresszus a szegedi új vigadóban művészestély. Szeptember 5-én: V. orsz. gazdakongresszus. Orsz. méhészeti kongresszus. I. orsz. halászati kongresszus a város-háza kis tanácstermében. Délután 5 órákor vivó akadémia a szegedi új vigadóban, este tűzi játék a kiállítás területén. Szeptember hó 6-án: Orsz. méhészeti kongresszus, d. u. 4 órákor: a tűzoltóság gyakorlata, este a kiállítási terület fényes kivilágítása 20.000 lampionnal. Szeptember 7-én: Délután 4 órákor kerékpárverseny. Délután 5 órákor a »Polgári dalárda« hangversenye; a kiállítás területén este léggömb föleresztés és kivilágítás villamfényvel. Szeptember 8-án: I. orsz. szőlőszeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 2 órákor díjugratás, lovasjáték, ügető-verseny a löverseny téren. Este népies műkedvelői előadás a vigadó tanctermében és tűzi játék a kiállítás területén. Szeptember 9-én: Délelőtt 9 órákor gazdasági tanítók kongresszusa az új szegedi vigadóban. I. orsz. szőlőszeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután 5 órákor a »Szegedi dalárda« hangversenye, este teljes kivilágítás villamfényvel és 20.000 lampionnal a kiállítás területén. Szeptember 10-én. I. orsz. szőlőszeti és borászati kongresszus és kirándulások. Délután népiünnepély és cseléddíjazás a kiállítás területén. Délután 3 órákor regatta a Tiszán. Este kiállítási népbál, este 6 órákor kiállítási sorsjáték húzása, este 8 órákor tűzi játék. A kiállítás területén d. u. 4—7 óráig és este 9—12 óráig naponta sétahangversenyek tartatnak.

TÁVIRATOK.

— **Dreyfus a haditörvényszék előtt.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A rennesi tárgyaláson ma Cordier alezredest, a hirszerző iroda volt másodfőnökét hallgatták ki.

Cordier, ki már négy nap előtt megjelent a haditörvényszék előtt, akkor kijelentette, hogy ama csekélyebb jelentőségű ügyeken kívül, melyekről most vallomást készül tenni, még egyéb nagyfontosságú dolgok birtokában van, a melyekről azonban még hallgatnia kell mindaddig, míg a hivatali titoktartás alól fel nem mentik.

Az elnök ennek következtében akkor felszólította Carrière kormánybiztost, hogy intézzen távirati megkeresést a hadügyminiszterhez annak kieszakozlése végett, hogy a tanut mentse fel a hivatali titoktartás alól. Minthogy a hadügyminiszter ily értelemben meg is adta beleegyezését Cordier vallomástételéhez, ez ma folytatta mondandóit s a következőket beszéli el:

Helytelen és nem igaz, hogy a vezérkarban azonnal Dreyfus ellen irányult volna a gyanu; sőt mikor a borderó a statisztikai osztályba érkezett, egyáltalán nem gyanakodtak még Dreyfusra, még pedig azért nem, mert kezdettől fogva egy másik vezérkari tisztjelölt ellen irányult a gyanu. A borderó szeptember 24-én érkezett be a statisztikai osztályhoz és csak október 8-ika után domborodtak ki a gyanukok Dreyfus személye körül. Erről én mint a hivatal másodfőnöke tudomással birtam. Henry volt az, aki a borderót elhozta a statisztikai osztályhoz.

Azután azzal a kérdéssel foglalkozik Cordier, vajjon a borderó a rendes uton jutott-e be a hivatalhoz és felvilágosításokat ad az ugynevezett szokásos utról. A hirszolgálatához tartozott egy ügynök is, a ki különösen három házat látogatott meg, amelyekben azonban inkább a cselédleányokkal iparkodott megismerkedni, semmint a ház urával. (Derűtség.)

Ezekről a helyekről gyakran hozott irásokat, melyek el voltak tépve. (Derűtség.) Ez ügynök összeköttetésben állott egy nővel, aki átadott neki több iratot, melyeket egy nagykövetségtől szereztek. Ez a nő volt az, akit úgy hívtak, hogy »rendes, szokásos ut.« (Nagy mozgás.) Ez a hölgy azonban összeveszett a hirszolgálati irodával s egy darab ideig felhagyott működésével, de később lépéseket tett, hogy ismét fölvehesse előbbi szolgálatát annál az osztálynál. Kérte pedig ezt abban a pillanatban, mikor megérkezett a borderó, ezért tehát azt hiszem, hogy ő szolgáltatta a borderót, ami maszlag akart lenni, hogy ismét felvegyük vele az előbbi összeköttetést. (Nagy mozgás.)

Cordier azután emlékeztet azokra a lopásokra, melyek Dreyfus letartóztatása előtt több levéltárban történtek, valamint Thomas és Regnier árusításaira. Amaz esetek után senkinek sem jutott eszébe, hogy Dreyfust gyanúsítsa. Még mikor a borderó, mely minden esetre igen nagy izgalmakat keltett, megérkezett, akkor sem gondoltak Dreyfusra, még pedig annál kevésbé, mert az első hírrel egyidejűleg érkezett utmu-

tatás arról is, hogy a borderó szerzője egy tiszt, ki 40—45 éves és aki ki van tűntetve.

— Ez a leírás — így kiált fel Cordier — inkább illet Eszterházyra, mint Dreyfusra.

Cordier ezután általános mozgás között kijelenti, hogy *Roget tábornok vallomása elejétől végig valótlan.* Vallja azt is, hogy a „Cette canaille de D...“ kezdetű irat sokkal régebb keletű, mint a Dreyfus-ügy. Meg is mondta Sandhernek, hogy ne kompromittálják magukat az irattal, mégis megtették főbizonyító iratnak.

Élesen vall Henry ellen, aki azért hamisított, hogy Picquart-t kiszorítsa, nem pedig, hogy a hadsereg becsületét megmentse. Ő 1896-ban gyártotta a hamisítványt, holott akkor még nem volt semmi megmenteni való, hisz akkor még senki sem agitált Dreyfus mellett.

Labori kérdést intéz Cordierhez, vajjon igaz-e Gribelinnek az a vallomása, hogy Dreyfus első vallomása olyan komédiát játszott, hogy még tükörben is nézte magát.

Cordier: Tudom, hogy ezt is terhelő momentumnak tekintették, de ha tette, nem csoda, hisz vallatói a teremben több tükröt állítottak föl, hogy bármerre néztek, mindenütt megfigyelhették az arcát.

Dreyfus: Köszönöm Cordier ur a fölvilágosítását, de biztosítom, hogy abszolute nem láttam tükröt. Az egész jelenetet oly fantasztikusan rendezték, hogy szédülten távoztam.

Ezután Lauthot szembesítik Cordierrel, aki ez alkalommal beismeri, hogy ő antiszemita volt, de ezzel a nézetével föl hagyott és elég lelkiismeretes ember arra, hogy ne valljon pusztán antiszemitizusból egy zsidó ellen.

A tárgyalás megszakítása előtt drámai jelenet játszódott le Cordier és Lauth között, a mennyiben Cordier nyíltan szemébe mondja Lauthnak, hogy tudatosan tett oly vallomást, amely nem felelt meg az igazságnak.

— **Mikor lesz már vége?** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Párisi jelentés szerint beavatott körök hiszik, hogy a rennesi pörnek szeptember 8-ra vége lesz. A védők remélik, hogy Paty de Clam kihallgatásával lehull az utolsó lepel is a titokzatos ügyről.

Párisi kormánykörök határozottan hiszik, hogy a haditörvényszék felmenti Dreyfust.

Szerkesztői üzenetek.

Plagizátor. Maradjon csak meg a humor mellett. Ott több sikere lehet. Ez nem való a nyilvánosság elé.

Tolnamegyei. Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség. Beküldött dolgozata tehát, mivel nem vált be, a papirkosárba került. Egyebekben pedig kérjük, ne fásaszsa magát több levél irásával. Magánlevél irására nincs időnk!

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

Bolt- és vendéglő-berendezés eladása!

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy

Pécsett, Tettye-utca 6-ik sz. alatt az egész

korcsmai és boltberendezés

jutányos áron eladó.

Ugyszintén egy zeneautomat és egy jó állapotban levő jégszegrény is.

Tisztelettel

Alt Alajos vendéglős
Tettye-utca 6.

Legjobb minőségű

csemege-szólló

kapható

☞ kilónként 35 krért ☜

Jankovits Hugó-nál

Pécs, Vásártér 6. sz.

☞ Vidéki rendelések elfogadtnak. ☜

399. szám.

1899.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. törvényszéknek 1899. évi 10696. polg. számú végzése folytán dr. Kelemen Mózes ügyvéd által képviselt Spitzer Mór bonyhádi lakos felperes részére, Schwarcz Jakab hidasd-bonyhádi lakos alperes ellen 500 frt követelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 529 frt 80 kr-ra becsült ingóságokra a pécsváradai járásbíróóság 1899. évi V. II. 166/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, az ingó árverésnek az alperes lakásán, a „hidasd-bonyhádi“ vasúti vendéglőben leendő megtartására határidőül 1899. évi szeptember hó 7-ik napjának délelőtti 8 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt szobabutor, ágyruhák, borok, hordók s korcsmai berendezésekből álló ingóság a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnei vagy irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Pécsvárad, 1899. évi augusztus hó 25-ik napján.

Kovácsy Gyula

kir. bir. végrehajtó.